

1. Identificación da programación
Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15021974	Fonteboa	Coristanco	2022/2023

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
AFD	Actividades físicas e deportivas	CMAFD02	Guía no medio natural e de tempo libre	Ciclos formativos de grao medio	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP1327	Guía ecuestre	2022/2023	4	70	84

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	JAVIER ANTUÑA CASTRO
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

O título de Técnico en Guía no medio natural e de tempo libre recolle as figuras profesionais do título de Técnico en Condución de Actividades Físico-Deportivas no Medio Natural, ao que substitúe, publicado mediante o Real Decreto 2049/1995, do 22 de decembro, polo que se establece o título de Técnico en Condución de Actividades Físico-Deportivas no Medio Natural e os correspondentes ensinós mínimos, ao amparo da Lei Orgánica 1/1990, do 3 de outubro, de Ordenación Xeral do Sistema Educativo (LOGSE). O novo título integra e actualiza os contidos do anterior, adaptándoos á vez aos cambios legislativos en materia ambiental e ás novas tecnoloxías conseguindo desta maneira unha maior polivalencia profesional.

A competencia xeral deste título consiste en organizar itinerarios e guiar grupos por contornas naturais de baixa e media montaña, terreo nevado tipo nórdico, cavidades de baixa dificultade, barrancos de baixo risco, medio acuático e instalacións de lecer e aventura, progresando a pé, con cordas, en bicicleta, en embarcacións e dacabalo, así como dinamizar actividades de tempo libre, adaptando todo iso aos participantes, respectando o medio ambiente e garantindo a calidade e a seguridade.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	Revisión, preparación e recollida de materiais, cabalos e medios para a ruta		10	10
2	Verificación e adaptación de itinerarios ecuestres		10	10
3	Guiado do grupo por itinerarios ecuestres		20	20
4	Colaboración na organización de actividades ecuestres recreativas		10	20
5	Realización de actividades ecuestres recreativas		24	20
6	Valoración das actividades ecuestres recreativas e da conducción de grupos a cabalo		10	20

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	Revisión, preparación e recollida de materiais, cabalos e medios para a ruta	10

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Revisa, prepara e recolle os materiais, os cabalos e os medios para a ruta, e interpreta o seu uso e o procedemento establecido	SI

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Comprobase a dispoñibilidade e a operatividade correcta dos medios e dos materiais necesarios para a ruta
CA1.2 Comprobáronse o estado e a aptitude dos cabalos para a ruta
CA1.3 Prestáronselles os coidados básicos antes, durante e despois da etapa
CA1.4 Explicáronse as operacións de embarque, transporte e desembarque durante as rutas, cos équidos
CA1.5 Definíronse os elementos do equipamento e os materiais para a ruta, así como as súas funcións
CA1.6 Preparáronse os cabalos, adaptando a colocación dos equipamentos para a etapa ás características das persoas participantes na ruta
CA1.7 Seguíronse os procedementos de mantemento e almacenamento dos materiais e dos equipamentos, antes, durante e despois da ruta
CA1.8 Revisáronse o material do grupo e o equipamento de cada participante e asegurouse o avituallamento necesario para as persoas participantes e para os cabalos durante a ruta
CA1.9 Aplicouse a normativa de benestar animal e de prevención de riscos laborais nas tarefas de revisión e de coidado realizadas

4.1.e) Contidos

Contidos
Equipamentos e materiais para rutas ecuestres. Funcións dos elementos do equipamento ecuestre. Equipamento e material ecuestre do cabalo e do xinete ou da amazona en ruta. Equipamento, avituallamento e material ecuestre colectivo en ruta. Equipamentos e materiais específicos para persoas con diversidade funcional e/ou necesidades especiais. Mantemento, transporte e almacenaxe de materiais e equipamentos. Procedementos de revisión de equipamentos e materiais individuais e colectivos. Mantemento básico e operativo. Rexistro de operacións de mantemento. Limpeza, coidados, almacenaxe e protección do equipamento de ruta. Inventarios. Talabartería e reparacións básicas ou reposicións. Retirada do Cabalos para a ruta ecuestre. Estado físico-temperamental e aptitude do cabalo para a ruta. Procedementos de revisión do estado do cabalo. Detección de problemas de saúde. Comprobación de signos de fatiga, feridas, mazaduras e outros síntomas físicos. Preparación do cabalo para a ruta. Adaptación do equipamento e do material aos cabalos e ás persoas Coidados e transporte equinos antes, durante e despois da ruta. Hixiene e aplicación de primeiros auxilios ao cabalo. Reparacións básicas da ferraxe. Técnicas de suxeición dos animais para a súa ferraxe. Tipos de ferraxes e características. Usos, seguridade e hixiene dos medios de transporte. Control de humidade dos cascós. Técnicas para embarque e desembarque; Alimentación e hidratación das persoas e dos cabalos nunha ruta ecuestre. Avituallamento durante a ruta. Cálculo de cantidade de alimentos sólidos e líquidos para cabalos en ruta. Cálculo de cantidade de alimentos sólidos e líquidos para as persoas participantes. Persoal, documentación e permisos para as rutas ecuestres e para os cabalos. Permisos e documentos necesarios segundo a normativa de actividades no medio natural. Normativa ambiental e interese pola protección ambiental; normativa de benestar animal, de actividades no medio natural en Galicia e de prevención de riscos laborais.

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	Verificación e adaptación de itinerarios ecuestres	10

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Verifica e adapta os itinerarios ecuestres, para o que analiza as características das persoas participantes e as condicións de realización da actividade	SI

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.1 Definíronse criterios para compilar información sobre o nivel individual e colectivo do grupo e para identificar sinais de fatiga ou de posibles condutas de risco
CA2.2 Analizáronse no terreo os puntos de dificultade e a dosificación do esforzo e dos descansos, atendendo ás distancias e aos desniveis por onde se vaia realizar a ruta ecuestre
CA2.3 Preparáronse vías alternativas para os posibles pasos conflitivos da ruta ecuestre
CA2.4 Recoñecéronse os indicios naturais que poidan ser referente para a orientación, e os accidentes xeolóxicos e os ecosistemas de interese para a ruta ecuestre
CA2.5 Utilizáronse os instrumentos e mapas para se orientar en todos os tipos de condicións ambientais
CA2.6 Localizáronse os puntos para pasar a noite e os de evacuación
CA2.7 Comprobase o protocolo de seguridade ante posibles situacións de perigo
CA2.8 Aplícase a normativa da zona da actividade para a planificación de itinerarios a cabalo

4.2.e) Contidos

Contidos
<p>Compilación de datos e información de ruta previa á actividade. Exame do terreo a cabalo. Comprobación de características achegadas pola cartografía.</p> <p>0Avaliación e xestión de riscos. Medidas preventivas para minimizar o perigo. Probabilidades. Consecuencias. Actuación, protocolo e control do grupo.</p> <p>Análise das ofertas e dos recursos na Comunidade Autónoma de Galicia e adaptación ás rutas ecuestres.</p> <p>Normativa ambiental, de benestar animal e de prevención de riscos laborais. Normativa en rutas e actividades ecuestres en Galicia.</p> <p>Variedade paisaxística e de carga de traballo.</p> <p>Valores naturais e culturais, e recursos da zona: actividades de sensibilización. Actividades lúdicas. Localización e condicións dos espazos.</p> <p>Accidentes xeolóxicos e ecosistemas de interese para a ruta ecuestre.</p> <p>Verificación do tipo de terreo e dos puntos de dificultade. Adaptación do terreo aos tipos de vías. Notas de campo. Condicións do firme que afectan a marcha do cabalo. Alternativas para pasos conflitivos da ruta: arboredos, costas pronunciadas, extensións de auga e terreos esvaradíos ou escarpados. Comprobación dos protocolos de seguridade.</p> <p>Vías alternativas para os posibles pasos conflitivos da ruta ecuestre.</p> <p>Verificación de condicións do itinerario. Duración. Distribución do esforzo e das necesidades de avituallamento. Lugares e espazos. Puntos de reagrupamento e descanso durante o percorrido. Zonas de evacuación do grupo a cabalo. Zonas de puntos perigosos. Respecto polas demais persoas usuarias. Normas de acceso aos itinerarios. Restricións cos équidos.</p> <p>Adaptación da actividade programada ao tipo de participantes. Probas de nivel técnico previas á actividade. Supervisión do manexo básico do cabalo realizado polas persoas participantes. Expectativas e necesidades das persoas do grupo. Variantes en función das capacidades, as necesidades e as motivacións das persoas participantes. Adaptación das actividades á</p> <p>Sinais de fatiga e posibles condutas de risco. Adecuación do ritmo do cabalo ás necesidades da ruta e do nivel de grupo.</p>

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	Guiado do grupo por itinerarios ecuestres	20

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Guía grupos por itinerarios ecuestres tendo en conta a relación das técnicas de progresión co programa establecido e coas condicións do medio	SI

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.1 Proporcionouse información ás persoas participantes sobre o itinerario, sobre as normas para a realización da actividade, sobre as características do cabalo e sobre o uso do equipamento e do material, para garantir a seguridade
CA3.2 Descríbóronse e demostráronse as técnicas de equitación para unha ruta ecuestre
CA3.3 Corrixíronse as técnicas de equitación ás persoas participantes
CA3.4 Adoptáronse unha organización e unha situación no grupo que permitan o control deste e a detección das dificultades das persoas participantes antes da actividade e durante esta
CA3.5 Utilizáronse códigos de sinais e aparellos de comunicación para transmitir durante a ruta información ao grupo e, de ser o caso, a axentes externos
CA3.6 Realizáronse manobras de apoio ás persoas participantes que presenten dificultades na progresión pola ruta
CA3.7 Aplicáronse os protocolos de actuación nas incidencias producidas
CA3.8 Preparáronse o espazo para os cabalos e as condicións para as paradas e para pasar a noite
CA3.9 Aplicouse a normativa de actividades ecuestres, a ambiental, a de benestar animal e a de prevención de riscos laborais da zona de actividade, nas tarefas realizadas durante os itinerarios

4.3.e) Contidos

Contidos
Espazos protexidos. Lexislación.
0Espazo para os cabalos en paradas. Preparación para pasar a noite. Aseguramento do cabalo entre etapas: estabulación, cercado eléctrico e atadura. Puntos de extracción con coche de asistencia de cabalos e xinetes. Interese pola protección do medio natural. Normativa ambiental, de benestar animal, de prevención de riscos laborais e de actividades no medio natural de Galicia.
Técnicas de condución de grupos con cabalos no medio natural.
Demostración e control de manexo nas técnicas de equitación na ruta ou na actividade.
Información sobre a ruta ecuestre ás persoas participantes. Experimentación de fórmulas e situacións de descontrol de protocolo. Tipo de linguaxe en ruta. Características e costumes dos cabalos que se utilizan. Normas da actividade e normas de seguridade: utilización do equipamento e do material, organización do avituallamento e condutas respecto polo ambiente nunha Técnicas de equitación e manexo do cabalo en rutas ecuestres. Explicación, demostración e axuda. Posta da cabezada, guía do cabestro e atadura do cabalo en ruta. Montar e botar pé a terra en ruta. Postura a cabalo en ruta. Axudas en equitación en ruta. Aplicación de manobras de apoio ás persoas participantes en ruta. Aplicación de protocolos de actuación en pasos de Técnicas específicas de axuda para persoas con diversidade funcional e/ou necesidades especiais.
Organización do grupo e da seguridade. Situacións comprometidas e formas de actuación: descontrol do cabalo e caídas. Control e preparación ante posibles caídas. Manobras de apoio a participantes con dificultades. Previsión de reaccións do grupo e os seus compoñentes na ruta ecuestre.
Situación do/da guía respecto ao grupo e control deste. Revisión do material do grupo e do equipamento de cada persoa usuaria. Protocolo de solución de dificultades en ruta. Protocolo de situación de emerxencia e primeiros auxilios.
Códigos de sinais para a condución dun grupo a cabalo. Transmisión de información en ruta. Aparellos de comunicación interna e externa.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	Colaboración na organización de actividades ecuestres recreativas	10

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Participa na organización de actividades ecuestres recreativas e interpreta o procedemento establecido	SI

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.1 Caracterizáronse os tipos de actividades recreativas da empresa
CA4.2 Seleccionáronse os espazos, as instalacións e os equipamentos para actividades ecuestres recreativas
CA4.3 Establecéronse criterios de asignación de animais a cada perfil das persoas participantes
CA4.4 Comprobase previamente o comportamento de animais, equipamentos, materiais, instalacións e espazos
CA4.5 Descríbironse e demostráronse as técnicas ecuestres que se vaian utilizar nas actividades
CA4.6 Aplicouse a normativa ambiental, de benestar animal e de prevención de riscos laborais nas actividades ecuestres recreativas

4.4.e) Contidos

Contidos
Actividades ecuestres: tipos.
Actividades ecuestres recreativas: tipos e características. Estudo das ofertas de mercado e das posibilidades da empresa.
Espazos e instalacións para actividades ecuestres recreativas. Equipamentos para actividades ecuestres recreativas.
Realización das actividades con anterioridade á real con participantes. Resolución de problemas detectados.
Criterios de asignación dos animais. Características do equino para actividades ecuestres recreativas. Características do equino para actividades de hipoterapia. Binomio xinete-cabalo compensado.
Técnicas ecuestres específicas. Traballo técnico coas persoas participantes. Transmisión das técnicas de equitación. Adaptación das técnicas ao nivel das persoas participantes. Adaptación das técnicas a persoas con diversidade funcional ou necesidades especiais. Equinoterapia e hipoterapia.
Normativa ambiental, de benestar animal e de prevención de riscos laborais en actividades ecuestres recreativas.

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	Realización de actividades ecuestres recreativas	24

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA5 - Realiza actividades ecuestres recreativas, segundo o protocolo establecido, tendo en conta a relación entre as características das persoas participantes e os procedementos de actuación	SI

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA5.1 Preparáronse os espazos, os animais e os materiais para as actividades ecuestres recreativas
CA5.2 Informouse ás persoas participantes acerca das normas que deben seguirse nas actividades ecuestres recreativas
CA5.3 Instruíuse ás persoas participantes en actividades de equitación con obxectivo recreativo
CA5.4 Desenvolvéronse xogos e xincanas a cabalo, seguindo o protocolo establecido
CA5.5 Guiouse do destro a ponis durante os paseos infantís a cabalo
CA5.6 Guiouse en paseos a cabalo e colaborouse no enganche e no paseo de persoas participantes en coche de cabalos
CA5.7 Elaboráronse actividades ecuestres de lecer para persoas con diversidade funcional, seguindo o protocolo establecido
CA5.8 Aplicouse a normativa ambiental, de benestar animal e de prevención de riscos laborais na realización de actividades ecuestres recreativas

4.5.e) Contidos

Contidos
Actividades ecuestres: tipos.
Actividades ecuestres recreativas: tipos e características. Estudo das ofertas de mercado e das posibilidades da empresa.
Espazos e instalacións para actividades ecuestres recreativas. Equipamentos para actividades ecuestres recreativas.
Realización das actividades con anterioridade á real con participantes. Resolución de problemas detectados.
Criterios de asignación dos animais. Características do equino para actividades ecuestres recreativas. Características do equino para actividades de hipoterapia. Binomio xinete-cabalo compensado.
Técnicas ecuestres específicas. Traballo técnico coas persoas participantes. Transmisión das técnicas de equitación. Adaptación das técnicas ao nivel das persoas participantes. Adaptación das técnicas a persoas con diversidade funcional ou necesidades especiais. Equinoterapia e hipoterapia.
Normativa ambiental, de benestar animal e de prevención de riscos laborais en actividades ecuestres recreativas.
Supervisión de recursos implicados en actividades ecuestres recreativas. Preparación de espazos. Selección e preparación dos animais en función da actividade e das persoas participantes. Revisión de materiais para actividades. Colocación do equipamento e do material para as actividades ecuestres recreativas.
Información a participantes. Contidos e tipo de linguaxe. Adaptacións para facilitar o proceso a persoas con diversidade funcional: normativa da empresa e das actividades. Normas de seguridade. Instrucións á persoa usuaria en equitación de lecer. Exercicios de asimilación técnica. Traballo individualizado e en grupo. Datos de interese de patrimonio natural e/ou cultural.
Intervención en actividades. Criterios de adaptación das actividades ecuestres. Tipos de actividades ecuestres para persoas con diversidade funcional: circuitos psicopedagóxicos, xogos ecuestres adaptados. Xogos e xincanas a cabalo. Estrutura das actividades: individual ou por equipamentos. Uso do material. Xogos populares a cabalo. Circuitos, actividades mixtas e xogos
Paseos en poni. Guiado do destro. Guiado da man. Colaborador lateral de seguridade. Paseo a cabalo. Paseo en grupo. Diferenzas entre paseo e ruta montando a cabalo. Guía personalizada ou de grupo. Adecuación ao nivel do grupo. Distribución e organización do grupo. Control do grupo. Paseo en coche de cabalos. Selección do equipamento de enganche e
Normativa ambiental, de benestar animal e de prevención de riscos laborais en actividades ecuestres recreativas.

4.6.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
6	Valoración das actividades ecuestres recreativas e da condución de grupos a cabalo	10

4.6.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA6 - Valora as actividades ecuestres recreativas e de condución de grupos a cabalo, e analiza os datos compilados	SI

4.6.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA6.1 Recolléronse datos sobre a propia actuación e sobre as reaccións do grupo na actividade
CA6.2 Rexistráronse as incidencias cuanto ao axuste da actividade aos tempos previstos
CA6.3 Rexistráronse as condutas dos animais que non sexan adecuadas para a actividade ecuestre na que están implicados
CA6.4 Recolléronse incidencias que afecten a seguridade durante o desenvolvemento das actividades
CA6.5 Analizouse a adecuación dos equipamentos e dos materiais utilizados na actividade ecuestre
CA6.6 Cubriuse a ficha de valoración da actividade segundo o programa desta
CA6.7 Elaborouse un informe sobre a actividade ecuestre realizada e propuxéronse medidas correctoras dos desaxustes detectados
CA6.8 Analizouse a aplicación da normativa sobre actividades ecuestres, a ambiental, a de benestar animal e a de prevención de riscos laborais nas actividades ecuestres recreativas realizadas

4.6.e) Contidos

Contidos
Fichas de control de valoración da actividade. Tipos. Procedementos de toma de datos no desenvolvemento da actividade: compilación de información. Análise da actividade, do grupo e do persoal técnico. Valoración respecto ao programa. Documentos de avaliación. Elaboración da documentación.
Rexistro de datos das actividades: comportamentos do grupo, actuacións do persoal técnico/a ou guía, incidencias e axuste aos tempos previstos. Estimación do grao de seguridade da actividade.
Rexistro de datos relacionados co cabalo. Condutas inadecuadas dos animais na actividade. Velocidade do cabalo ao paso, ao trote e ao galope. Adaptación entre animais e persoas participantes.
Rexistro sobre a adecuación do terreo ao grupo, o desnivel, a duración e a dificultade técnica e física.
Adecuación dos equipamentos e dos materiais utilizados na actividade ecuestre. Valoración da adaptación dos equipamentos aos animais e ás persoas participantes.
Elaboración de informes sobre a actividade. Propostas de medidas correctoras. Elaboración de informe de impacto ambiental. Informe de funcionamento de ruta ou actividade. Memoria de actividade. Avaliación e autoavaliación como estratexias de mellora de ruta ou actividade.
Normativa ambiental, de benestar animal e de prevención de riscos laborais en actividades ecuestres recreativas.

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

Como evidenciamos en páxinas pretéritas, no apartado reservado para os procedementos e os instrumentos que imos a empregar para a avaliación do alumnado, podemos ver que buscamos a máxima variedade posible co obxectivo de poder adaptarnos a cada un dos suxeitos e ós contidos que estamos a traballar. Consideramos que non serven os mesmos instrumentos para as 5-6 Unidades Didácticas que conforman o ano académico de cada curso dado que abordamos contidos do máis variopinto, tendo que escoller cal é o elemento que mellor se axusta para poder valorar o desempeño do alumnado.

É por iso, que se considerará o emprego de tarefas de avaliación individuais, en grupo, tarefas que empregan as TIC, tarefas de desenvolvemento físico, tarefas de autoavaliación, tarefas de coavaliación ou proxectos de investigación sobre os temas que estamos a tratar na aula. Todo iso co obxectivo de levar a cabo un proceso de avaliación variado, mais sobre todo, na procura dunha avaliación formativa, unha avaliación para a aprendizaxe, na que o alumnado valore que se está a ponderar tanto a súa evolución respecto ó nivel inicial como o esforzo nas probas prácticas e demais elementos.

Moitas das tarefas de avaliación serán de observación do día a día, co que se trata de facer cotiá o proceso avaliativo, en dotalo dun compoñente máis cercano e informal para o alumno que optimice amais o éxito deste. Para tal efecto, empregaremos os cuestionarios de aula, os debates ou as actividades de aula que, xeralmente, se desenvolven por grupos.

A programación desta materia vai a xirar en torno a tres grandes eixos:

PARTE PRÁCTICAS (60 %)

Cada unha das Unidades Didácticas que imos abordar neste curso terá, cando menos, dúas probas prácticas nas que o alumnado executará elementos traballados durante as sesións previas. Polo xeral, procurarase que sexan un mínimo de entre 4 e 6 actividades de avaliación por cada trimestre, para gozar así dun amplo abano de posibilidades á hora de cualificar ó alumnado. As probas serán tanto individuais coma grupais, existindo aquelas de desempeño físico individual, de carácter competencial en grupo, resolución de problemas e autoavaliación/coavaliación do traballo diario. O obxectivo é coñecer a evolución do nivel de execución unha vez finalizada a progresión metodolóxica establecida polo docente. Isto implica que existe unha avaliación inicial, que se levará a cabo, xeralmente, a través da observación do docente e empregando o material destinado a tal fin en función da UD. O carácter aberto da proposta dependerá da unidade didáctica que se estea a abordar, mais os alumnos coñecerán en cada unidade as actividades a realizar para que poidan ter un seguimento sinxelo da evolución da súa cualificación.

ACTIVIDADES NO AULA (20 %)

Neste ítem faise referencia a tres aspectos chave. A asistencia e puntualidade do alumando ás sesións da materia. A actitude amosada durante a realización das mesmas. A participación activa nas actividades propostas polo profesor.

Todo aquel alumnado que non sexa quen de superar con éxito este apartado de avaliación terá que asistir a unha proba de carácter teórico que versará sobre as unidades didácticas traballadas no devandito trimestre. Neste caso o apartado de ACTIVIDADES NO AULA e o de ANÁLISE DE FONTES DE INFORMACIÓN pasarán a unirse e formar un todo que terá unha ponderación dun 40% da nota final.

ANÁLISE DE FONTES DOCUMENTAIS (20%)

No desenrolo de cada UD o profesorado propoñerá a realización de actividades de carácter teórico-práctica enfocadas a unha mellor comprensión dos contidos. Con isto buscamos que o alumnado comece a familiarizarse coa busca, lectura, tratamento e análise da información, sempre adaptándose ó nivel educativo no que se atopan. Para tal fin, poderán valer de calquera fonte documental que teña un mínimo de rigor científico (enciclopedias, libros, artigos, páxinas de internet especializadas...). Estes traballos serán enviados ó profesorado en data e forma sinaladas con suficiente antelación nas sesións de EF. Algunhas destas actividades serán complementadas coa exposición oral diante dos/as compañeiros/as. Se un alumno, por lesión ou outros motivos (sempre debidamente xustificadas por un profesional), non puidera realizar a totalidade da práctica

física, tratarase de outorgar un rol que poida desempeñar dentro das tarefas propostas, entendendo que son tarefas que contan con variedade de funcións e matices para o traballo de tódolos integrantes. Se aínda así non fose posible realizárase unha modificación da tarefa para que puidera ser levada a cabo polo devandito alumno ou proporíase unha tarefa alternativa, mais na medida do posible sempre se procura a inclusión e participación do alumno que non pode levar a cabo práctica física.

Cando un alumno non obteña unha cualificación de, polo menos, un 5 ó remate do trimestre con tódolos apartados de avaliación superados, non superará o mesmo. Para a recuperación, estableceranse actividades de recuperación para aquelas tarefas que o alumnado non fora quen de superar, o que se realizará no trimestre seguinte ao que suspenda.

Se un alumno é sorprendido facendo trampas nun examen intentando copiar de calquer forma, ou nun traballo intente plaxiar o corpo do mesmo; estes alumnos verán o módulo non superado nesa avaliación.

Finalmente, a cualificación de final de curso provirá da realización da nota media dos diferentes apartados ó longo do curso, tendo cada un os valores sinalados en liñas pretéritas.

Se un alumno suspendera a materia ao remate do curso e tivera que asistir á convocatoria de xuño, deberá de realizar un traballo teórico-práctico consistente na realización dun mínimo de actividades prácticas a concretar, acompañado de probas que demostren de forma fidedigna que estivo implicado nelas, así como unha reflexión de todo o proceso que debe ser entregada e exposta diante do profesor o día que o Centro sinale como data de recuperación. A suma das citadas tarefas ponderará cun valor do 100% da convocatoria extraordinaria de setembro.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

No caso de que o alumnado non supere algunha avaliación ou o módulo, débese ter en consideración .

i. Recuperación dalgunha avaliación parcial:

O alumnado que non supere algunha avaliación realizará probas e actividades de recuperación en base ao descrito nas unidades didácticas. No caso de que non acaden unha cualificación positiva, terán a posibilidade de recuperar esa avaliación nun exame final en xuño.

ii. Recuperación da avaliación final:

No caso de que o alumnado non supere o módulo, distínguense dúas posibles situacións:

- Realízase un informe individualizado para o alumnado en base ao artigo 39 da Orde do 12 de xullo de 2011, pola que se regula o desenvolvemento, avaliación e acreditación académica do alumnado que cursa as ensinanzas de formación profesional inicial. Neste informe, establecerase unha serie de actividades para poder superar o módulo. Farase un seguimento mediante titorías previamente organizadas. No caso de non asistir ou non ter as actividades, deberá presentarse a unha proba final igual que o alumnado con perda de dereito á avaliación continua. Neste último caso, antes de comezar ao exame deberá entregar os traballos solicitados e tense que superar cada parte cun mínimo de 5.

Alumnado que repite curso

Neste caso o alumnado deberá cursar o módulo nas mesmas condicións, tal e como se o cursase por primeira vez

No caso de que o alumnado non supere algunha avaliación ou o módulo, débese ter en consideración .

i. Recuperación dalgunha avaliación parcial:

O alumnado que non supere algunha avaliación realizará probas e actividades de recuperación en base ao descrito nas unidades didácticas. No caso de que non acaden unha cualificación positiva, terán a posibilidade de recuperar esa avaliación nun exame final en xuño.

ii. Recuperación da avaliación final:

No caso de que o alumnado non supere o módulo, distínguense dúas posibles situacións:

- Realízase un informe individualizado para o alumnado en base ao artigo 39 da Orde do 12 de xullo de 2011, pola que se regula o desenvolvemento, avaliación e acreditación académica do alumnado que cursa as ensinanzas de formación profesional inicial. Neste informe, establecerase unha serie de actividades para poder superar o módulo. Farase un seguimento mediante titorías previamente organizadas. No caso de non asistir ou non ter as actividades, deberá presentarse a unha proba final igual que o alumnado con perda de dereito á avaliación continua. Neste último caso, antes de comezar ao exame deberá entregar os traballos solicitados e tense que superar cada parte cun mínimo de 5.

Alumnado que repite curso

Neste caso o alumnado deberá cursar o módulo nas mesmas condicións, tal e como se o cursase por primeira vez

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

En base ao artigo 25.2 da Orde do 12 de xullo de 2011, pola que se regula o desenvolvemento, avaliación e acreditación académica do alumnado que cursa as ensinanzas de formación profesional inicial, e ao artigo 48.3 do Decreto 114/2010, a avaliación caracterízase por ser un proceso continuo no que é imprescindible a asistencia do alumnado á clase.

O alumnado que acumule un 10% das horas do módulo como faltas non xustificadas perderá o dereito á avaliación continua e tendo que adecuarse ao procedemento extraordinario.

Proba extraordinaria: desenvolverase nas datas comunicadas pola xefatura de estudos. A data será publicada xunto cos calendarios de avaliación e será realizada polo alumnado con Perda do dereito a avaliación continua (PDAC)

Criterios de calificación da proba extraordinaria: califícase de 0 a 10 puntos, e constará de 2 partes, unha teórica e outra práctica ou suposto práctico.

Parte 1: Teoría. 60% Realizarase un exame teórico tipo test que entran todos os contidos de teoría impartidos durante o curso nas sesións de teoría e práctica

Parte 2: Práctica. 40% Para realizar esta parte o alumnado terá que ter acadado al menos 5 puntos na parte 1 de teoría. O profesorado elixirá al menos un suposto práctico dos realizados polo alumnado durante o curso. O alumnado deberá acadar nesta parte al menos 5 puntos en cada un dos supostos prácticos

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

Para avaliar a práctica docente e o proceso de ensino aprendizaxe levarase a cabo un proceso de reflexión e análise crítica por parte do docente. Dito proceso terá lugar no día a día, onde quedarán reflectidos os aspectos máis destacados de cada sesión, tanto no referido ó alumnado como ó desenvolvemento docente. Finalmente, quedará constancia con periodicidade mensual nas actas de reunión do Departamento. Neste proceso tomaranse en consideración os seguintes indicadores:

Proceso de ensinanza aprendizaxe	Escala				
	1	2	3	4	5

1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual e física do alumnado.
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ó alumnado con NEAE.
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ó alumnado con NEAE.
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.

Indicadores de logro da práctica docente Escala

1 2 3 4 5

1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual e física do alumnado.
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ó alumnado con NEAE.
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ó alumnado con NEAE.
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

De acordo co artigo 48.4 do Decreto 114/2010 do 1 de xullo, informarase ao alumnado, ao comezo de cada unidade didáctica, sobre os criterios de avaliación que serán aplicados para evidenciar a adquisición das competencias propias do currículo. Farase de maneira expositiva ao comezo de cada unidade. Informando tamén sobre o nivel mínimo suficiente para acadar unha avaliación positiva.

O módulo divídese en 3 avaliacións e proba final de xuño nas datas establecidas para tal fin. O resultado da avaliación realízase en termos de cualificacións expresadas en escala numérica do 1 ao 10 sen decimais. Considéranse acadados os obxectivos cando as cualificacións sexan iguais ou superiores a 5.

A raíz destes resultados, estableceráanse as 3 cualificacións parciais; sempre e cando se acadaran a totalidade dos mínimos esixibles das UD das correspondentes avaliacións. Para superar o módulo é necesario ter superadas as 3 avaliacións parciais. No caso de non superar as avaliacións parciais, haberá probas de recuperación en cada avaliación; e se aínda así os mínimos esixibles non son acadados, poderán recuperarse nunha proba final en xuño.

Para superar cada avaliación o alumnado terá que acadar unha cualificación igual ou superior a 5 puntos en tódas as probas e traballos e tamén despois de acadar os % correspondentes.

O módulo avaliarase mediante:

- Traballos e actividades 40%: un 20% o traballo de clase: ao longo do curso deberán entregar traballos, exercicios, casos prácticos... ou aquelas tarefas indicadas. Un 20% un traballo de investigación. Neste traballo terase en conta a presentación, orixinalidade, adecuación, puntualidade de entrega e exposición.

- Probas escritas 50%: que constarán de preguntas tipo test, cunha soa resposta verdadeira e preguntas curtas. Incluirá unha parte de resolución de casos prácticos, interpretación de imaxes, gráficos. Probas prácticas das traballadas en clase. Para a avaliación de dita proba se contará cunha táboa de observación que versará sobre os criterios de avaliación prácticos do módulo.

Para ter en conta os criterios de cualificación explicados anteriormente, o alumnado deberá asistir al menos ao 90% das sesións. Todos os alumnos e alumnas deberán acudir as probas e/ou actividades na data e hora proposta.

O uso de dispositivos electrónicos durante a duración das probas, serán motivo de sanción e una puntuación de non apto nesa proba.

Perda do dereito a avaliación continua(PDAC): en caso de superar o 10% de faltas

Avaliación do alumnado en situación de PDAC: a través dunha proba extraordinaria. O calendario desta proba será en xuño nas datas que acorde a xefatura de estudos. As condicións da proba explícanse no apartado de proba extraordinaria

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Forma este apéndice un dos aspectos chave da presente programación, tendo en conta a idiosincrasia coa que pretendemos abordar o proceso de ensinanza- aprendizaxe. O noso obxectivo é facer este proceso o máis individualizado e flexible posible para poder chegar a todo o alumnado dunha maneira semellante, sen facer distincións por ningún tipo de elemento diferenciador como poden ser as características especiais de cada quen.

Así, coidamos que esta programación é o suficientemente maleable para poder chegar a tódolos suxeitos que forman parte do proceso educativo. En consonancia, valoramos que a atención á diversidade debe estar totalmente planificada e pautaada, sen deixar marxe á improvisación. Isto vai a garantir unha práctica educativa que democratice e sexa garante de igualdade de oportunidades no noso Centro.

O feito de contar con alumnado destas características non debe explicar a toma de medidas de carácter extraordinario, senón que buscamos o carácter integrador da materia para que coa programación establecida poidamos abordar calquera tipo de circunstancia, considerando estas como un elemento de riqueza e non un atranco para desenvolver a labor docente.

Con todo, é común que no traballo diario haxa que facer fronte a diversos tipos de adaptacións que satisfagan a diversidade que atopamos no aula. Podemos falar de adaptacións non significativas ou adaptacións significativas en función da necesidade de adaptar ou non elementos prescritibles do currículo.

Así, tratarase de levar a cabo unha variedade de adaptacións non significativas, que permitan ao alumnado seguir o currículo ordinario. Entre as medidas que se levarán a cabo neste apartado están as seguintes:

-Progresión e gradación das actividades de aprendizaxe. Pretendendo que as tarefas e actividades que se levan a cabo nas sesións sexan unha progresión metodolóxica de conceptos básicos que ó final desenvolvan no concepto ou produto final de aprendizaxe. Amais, estableceranse diferentes niveis de calidade en cada unha das tarefas, podendo acadar os obxectivos das mesmas nun grado básico, nun alto grado ou nun grado superior ao programado, para aquel alumnado con altas capacidades.

-Tarefas de reforzo ou ampliación. O alumnado que se atope en ambos extremos de nivel de aprendizaxe proporáse tarefas a realizar fóra do período lectivo e que permitan ó alumnado con dificultades acadar o currículo básico, así coma o alumnado con altas capacidades desenvolver a súa motivación e nivel de dominio, podendo ampliar coñecementos ou asentarse os que xa forman parte do repertorio motor, posto que diferentes estudos demostran que unha maior competencia motriz do alumnado tradúcese nuns maiores niveis de práctica de actividade física, un dos obxectivos principais que perseguimos desde o Departamento.

-Agrupacións de traballo estables. Durante a maior parte das unidades didácticas, os/as alumnos/as atoparanse inseridos nun grupo de traballo estable ata o remate da unidade. Con este grupo de traballo levará a cabo tarefas prácticas, probas de avaliación e tarefas de aprendizaxe en xeral. A composición do grupo e rotatoria ó longo de cada unidade e é conformado polo docente, que trata de formar grupos heteroxéneos onde a riqueza de niveis favorecerá que todos acaden os obxectivos curriculares e os estándares de aprendizaxe no nivel básico.

Neste apartado será común o emprego do rol ¿alumno-titor¿ dalgún alumno/a con gran capacidade na materia para axudar a algún compañeiro con dificultades. No presente curso académico, debido ás restricións provocadas pola pandemia da COVID-19, este apartado será adaptado a cada un dos contidos abordados ou incluso cancelado, co fin de garantir a máxima seguridade entre o alumnado e o profesorado.

-Tarefas flexibles e con diversidade de roles. Os contidos seleccionados son, na súa maioría, contidos nos que o alumnado pode desempeñar diferentes tipos de roles, o que flexibiliza o proceso educativo en función dos intereses e capacidades destes. Por iso, se un alumno presenta dificultade na execución dun rol, e probable que poida desempeñar un rol diferente e acadar de igual xeito os obxectivos e estándares propostos. Amais, as tarefas son flexibles en canto a adaptación de material, para facilitar o desenvolvemento técnico, cognitivo, perceptivo etc. Cando aínda así exista na clase algún suxeito que non pode conseguir os obxectivos da tarefa, pasarase a unha tarefa diferente que transmita os mesmos conceptos.

-Adaptacións pedagóxicas ordinarias. Exemplos disto son a atención ou explicación individualizada a aquel alumnado con dificultades ou con altas capacidades así como o emprego de diferentes pautas a nivel verbal, imaxe/vídeo ou esquemas que acompañen as explicacións.

Outros casos máis concretos e que poden requirir un tratamento especial na materia de Educación Física polo seu carácter eminentemente práctico son:

- Alumnos con necesidades educativas especiais. Aqueles que requiran apoios e atencións educativas adaptadas ó grao de discapacidade que presenten ou trastornos graves de conducta. No primeiro caso, en función da mesma, tomaranse as medidas máis adecuadas para conseguir o maior rendemento e integración do suxeito/s. No segundo caso, actuaremos en consecuencia do Regulamento de Réxime Interno do Centro e co Departamento de Orientación (reunión a principios de curso), para poder facer un seguimento e actuación consonte ás pautas recibidas de aquel alumnado con hiperactividade, síntomas disruptivos, autismo, síndrome de Asperger...

- Alumnado con algún tipo de lesión. O alumnado que presente lesións de longa duración que lle impidan realizar a práctica diaria nas sesións deberán aportar ó docente un xustificante onde se explique con claridade meridiana e por un profesional do ámbito sanitario o problema existente e o tempo estimado de baixa. A avaliación adaptada para este tipo de contratempos incluírá a realización de actividades teóricas sobre aqueles contidos que esteamos a traballar nas sesións (con ou sen exposición diante dos compañeiros), elaboración de materiais (coa axuda do docente) que complementen a aprendizaxe propia e dos/as compañeiros/as, participación nas actividades levadas a cabo na sesión que non requiran de desenvolvemento físico (colocación de material, arbitrase, dirección de quecementos ou volta á calma...), etc.

Cando aínda deste xeito resultase imposible para os alumnos acadar os elementos prescritibles do currículo ordinario, terían que levarse a cabo adaptacións curriculares significativas. Dentro deste grupo, poderían ter lugar algunha das medidas que se citan a continuación:

- Supresión ou modificación de obxectivos. Aquel alumnado que non foran quen de acadar algún dos obxectivos esenciais cos que conta a materia para ese curso e nos casos en que se amosaran inútiles as medidas non significativas.

- Modificación de contidos. Para aqueles cunha tipoloxía que lles impedirá levar a cabo os contidos citados na programación para o seu curso.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

Educación en valores significa estender a educación de xeito que non se limite ao aprendizaxe e ensinanza de materias e habilidades, senón que se busque acadar metas relacionadas co ámbito moral e civismo co obxectivo de formar cidadáns responsables. Así ben recollido na Lei Orgánica de Educación 2/2006 do 3 de maio que «a educación é o medio máis axeitado para construír a súa personalidade, desenrolar ao máximo as súas capacidades, conformar a súa propia identidade persoal e configurar a súa comprensión da realidade, integrando a dimensión co gnoscitiva, afectiva e axiolóxica.

A partir deste tipo de educación baseada en valores e na obtención dunha educación integral, é un instrumento para crear unha sociedade mellor, formada por cidadáns críticos e responsables, dispostos a comprometerse cunha sociedade máis xusta e igualitaria apostando pola promoción da saúde, o medio ambiente e consumo racional.

Polo tanto, os aspectos para lograr a educación en valores serán: educación moral e cívica, igualdade de xénero, educación ambiental e de consumo, educación para a saúde, hábitos de estudo e fomento da lectura.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Para conseguir unha maior motivación no alumnado realizaranse unha serie de actividades complementarias i extraescolares que se recollen neste apartado. A partir destas actividades búscase que o alumnado teña contacto coa realidade á que se enfrontara tras a realización do ciclo formativo.

Realizaranse actividades con profesionais do sector como tertulias e visitas técnicas

As visitas a empresas espertan gran interese nos alumnos, constituíndo experiencias que normalmente se lembran. Este método permite o contacto coas empresas reais onde se desenvolven as tarefas que serviron de contido para a aprendizaxe nas aulas. Contribúen a unha maior relación entre as empresas e o mundo docente.

A eficaz utilización deste método require a preparación por parte do profesor da visita e uns coñecementos previos dos alumnos do que van ver. A planificación previa e a organización facilitan o que a visita sexa realmente efectiva. As etapas na organización da visita de empresa serían:

- 1) Planificación. Partindo dos obxectivos didácticos selecciónase a empresa, contáctase coa dirección e planifícase a visita.
- 2) Formación dos alumnos sobre a empresa, o sector e o mercado no que opera a empresa.
- 3) Desenvolvemento da visita con exposición por parte dos expertos dos distintos aspectos da empresa e a súa problemática.
- 4) Posteriormente á visita, exposición por parte do profesor dos aspectos máis importantes e conclusións da visita. Debate en clase dos resultados da visita.
- 5) Redacción dun informe da visita por parte dos alumnos participantes. As visitas a empresas constitúen un bo método para poñer en contacto os alumnos coa realidade empresarial.

10. Outros apartados

10.1) Medidas sanitarias

Aínda que este ano non hai medidas contra o Covid, estaremos pendentes das ordes da Consellería de Educación respecto a este tema.